

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10CoP/22/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4115213380
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 08. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zlatica Javorová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2015:4115213380.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave vo veci starostlivosti o maloletého: N. C., nar. XX. R. XXXX, bytom u matky a zastúpeného opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky, matky: A. I., nar. XX. I. XXXX, bytom K., P. XXX/X, zastúpenej advokátom: Mgr. Michal Pollák, Šaľa, Mostová 1840/9 a otca: N. C., nar. XX. K. XXXX, bytom F. XXX, zastúpeného advokátkou: JUDr. Beáta Polyáková, Nitra, Štefánikova 7, o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností, o nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Galanta z 26. mája 2015 č. k. 16P/114/2015-9 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa m e n í tak, že n a r i a d' u j e predbežné opatrenie, ktorým do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 16P/114/2015 maloletého ponecháva v starostlivosti matky a upravuje styk otca s maloletým tak, že

- otec je oprávnený sa s maloletým sťahovať každú sobotu od 15.00 hod. do 18.00 hod.,
- matka je povinná maloletého na styk s otcom pripraviť a v určenom čase ho otcovi v mieste svojho bydliska odovzdať,
- otec je povinný maloletého matke v určenom čase v mieste jej bydliska vrátiť a
- matka je oprávnená byť prítomná pri výkone práva styku otca s maloletým.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa na návrh otca nariadil predbežné opatrenie, ktorým do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (vec Okresného súdu Galanta sp. zn. 16P/114/2015) dočasne upravil styk otca s maloletým tak, že otec má právo sa s dieťaťom sťahovať každú sobotu v roku od 16.00 hod. do 18.00 hod. v mieste bydliska matky a za jej prítomnosti. Takéto rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 74 ods. 1, § 75 ods. 4 a 6, § 76 ods. 1, 2, 4 a 9, § 102 ods. 1, § 163 ods. 2 O. s. p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení); vecne návrhom otca o úpravu práv a povinností k maloletému z dôvodu, že s matkou maloletého nežijú spolu, keďže matka odišla zo spoločnej domácnosti (vedenej u starých rodičov maloletého z otcovej strany) v marci 2014, v ktorej domácnosti malo dieťa zabezpečené všetky veci na riadnu starostlivosť, postieľku, detskú autosedačku, detskú vaničku a množstvo oblečenia a hygienických potrieb, keď spolu s návrhom vo veci samej žiadal o vydanie predbežného opatrenia, ktorým by súd upravil jeho styk s maloletým na každý párny týždeň od piatku 16,30 hod do nedele do 18,00 hod. Súd prvého stupňa sa stotožnil so skutkovými a právnymi dôvodmi návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, avšak vzhľadom k tomu, že maloletý ešte nedosiahol vek tri roky života, je v podstatnej časti života odkázaný a najmä citovo naviazaný na matku, súd prvého stupňa pozmenil otcov návrhovanú dobu styku s maloletým tak, ako to vyplýva z výroku napadnutého uznesenia, majúc za to, že takáto úprava styku otca s maloletým v tomto veku lepšie zodpovedá odôvodneným potrebám maloletého a jeho citovej nadväznosti a závislosti na osobe matky. Zdôraznil, že ide o dočasnú úpravu, ktorú možno v konaní o úprave rodičovských práv k dieťaťu modifikovať tak, aby najlepšie zodpovedala veku dieťaťa, jeho zdravotnému stavu a mentálnym potrebám zodpovedajúcim veku dieťaťa. Mal za to, že je osvedčená potreba dočasnej úpravy pomerov účastníkov, teda úprava styku otca s maloletým a zároveň si to vyžaduje záujem na výchove maloletého. V návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (obsiahnutom v návrhu vo veci samej) otec uviedol, že

maloletý sa narodil z jeho vzťahu s matkou maloletého, s ktorou od narodenia maloletého žil v spoločnej domácnosti u jeho rodičov až do marca 2015, kedy sa matka bezdôvodne odsťahovala zo spoločnej domácnosti spoločne s maloletým. Matka spoločnú domácnosť opustila bez udania dôvodu a otec sa nijakým spôsobom nemôže podieľať na výchove a starostlivosti o maloletého, na ktorej sa doposiaľ riadne spolupodieľal, s maloletým nemá žiaden kontakt, nakoľko je mu v kontakte bránené. Rodičia viedli spoločnú domácnosť u rodičov otca maloletého, kde mali vytvorené dobré podmienky, mali spoločne jednu izbu zariadenú manželskou posteľou, skriňovou zostavou, komodou, TV príslušenstvom, detskou posteľkou a skrinkou, kde sa nachádzali aj osobné veci maloletého a využívať mohli celý dom. Starí rodičia nijakým spôsobom nezasahovali do starostlivosti o maloletého. Žili harmonicky, neboli medzi nimi nezhody, matka často chodievala k svojim rodičom do K., voči čomu nemal otec výhrady. Maloletého otec kúpil, krmil, prebaľoval spoločne s matkou a navštevoval s ňou aj poradňu detskej pediatričky v F.. Otec žije usporiadaným životom a chce sa podieľať na výchove a starostlivosti o maloletého. Nespochybnil výkon starostlivosti matky, avšak mal za to, že ako otec má tiež rovnaké práva a povinnosti. Je schopný zabezpečiť riadnu starostlivosť o maloletého v čase, kedy by dieťa bolo v jeho domácnosti, pozná jeho režim, v jeho domácnosti má maloletý všetko zabezpečené, má posteľku, detskú autosedačku, vaničku a množstvo oblečenia a hygienických potrieb. V starostlivosti by mu pomáhali rodičia a sestra, ktorá je krstnou matkou maloletého. Matke na maloletého prispieva výživným 50 eur a okrem toho jej pravidelne robí nákupy pre maloletého. Vo veci samej sa domáha zverenia maloletého do osobnej starostlivosti matky a zaviazania otca platiť výživné na maloletého 50 eur mesačne a úpravy styku s maloletým na každý páry víkend od piatku od 16,30 hod. do nedele do 18,00 hod. a v nepárnom týždni v stredu od 16,00 hod. do 18,00 hod. Návrhom na nariadenie predbežného opatrenia sa domáhal úpravy styku tak, že je oprávnený sa s maloletým stykať každý páry týždeň v čase od piatku 16,30 hod. do nedele do 18,00 hod.

Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie iba otec maloletého s návrhom na jeho zmenu vyhovením návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v celom rozsahu s tým, že otec si maloletého vyzdvihne a po ukončení stretnutia vráti do miesta bydliska maloletého na adrese P. XXX/X, K., matka je povinná v určenom čase na uvedenej adrese maloletého pripraviť a odovzdať otcovi s tým, že stretávanie otca s maloletým sa bude realizovať bez prítomnosti matky. Dôvodil, že zákon nikde taxatívne neuvádza výpočet hranice veku maloletého, podľa ktorej by mali súdy postupovať pri určovaní rozsahu styku druhého rodiča s maloletým, rovnako nie je nikde upravené, že tento styk druhého rodiča sa musí realizovať za prítomnosti matky. Otec je plne spôsobilý starostlivosť o maloletého zvládnuť bez prítomnosti matky a to nielen otec, ale aj jeho priami príbuzní, ktorí trpia tým, že sa s maloletým nemôžu stretávať, nakoľko im v tom matka maloletého zámerne a bezdôvodne bráni, obávajú sa toho, že prostredníctvom takejto odľuky maloletý úplne zabudne, resp. vôbec nebude poznať svoju rodinu. Matka maloletého nie je úplne vzorový prototyp matky, keďže kedykoľvek ponechá maloletého v opatere cudzích ľudí len za tým účelom, aby sa mohla venovať svojim záľubám. Matka si je plne vedomá toho, že v domácnosti otca má maloletý zabezpečený kompletný servis, otec sa o maloletého v plnom rozsahu od narodenia staral, podieľal sa na jeho starostlivosti a výchove, krmil ho, prebaľoval, kúpil a hral sa s ním, čítal mu rôzne knižky primerané jeho veku, venoval sa mu po každej stránke a zabezpečoval aj jeho zdravotnú starostlivosť tým, že sa pravidelne zúčastňoval ambulantného vyšetrenia s maloletým a zaujímal sa o jeho zdravotný stav. Dočasnú úpravu v napadnutom uznesení považuje otec za nedostatočnú, nakoľko osem hodín za jeden mesiac, kedy má možnosť vidieť dieťa, v porovnaní so 736 hodinami, počas ktorých má matka dieťa v osobnej starostlivosti, výrazne narúša zásadu vyjadrenú v čl. 9 bod 3 a čl. 18 Dohovoru OSN o právach dieťaťa. Poukázal aj na čl. 32 ods. 4 a čl. 36 Listiny základných práv a slobôd a čl. 4 Dohovoru o styku s deťmi. Súd nezvážil, že takouto minimálnou dočasnou úpravou bude otec radikálne obmedzený vo svojich rodičovských právach, na ktorých má záujem sa v plnom rozsahu podieľať. Pri dvoch hodinách týždenne bude maloletý otca považovať za úplne cudziu osobu a nie blízku rodinu. Otec priložil správu o zdravotnom stave maloletého, podľa ktorej v starostlivosti MUDr. U. Q. v F. bol maloletý do 7.4.2015, kedy sa matka s dieťaťom odsťahovala do obvodu K., pri prvej návšteve novorodenca v rodinnom dome otca dieťaťa bolo prostredie dobré, vyhovujúce, psychomotorický vývoj dieťaťa bol primeraný veku, bol kojnený asi dva týždne, potom dostával umelé mlieko, otec dieťaťa sa zaujímal o zdravotný stav a vývoj dieťaťa, bol prítomný v poradni počas oboch očkovaní dieťaťa, starostlivosť zo strany rodičov bola dobrá. Taktiež otec maloletého predložil čestné prehlásenie svojich rodičov, v ktorom uviedli, že matka s maloletým odišla z domu bez zdôvodnenia a znemožnila im vídať sa a pravidelne kontaktovať s maloletým. Ešte pred narodením maloletého pripravili pre neho a jeho rodičov samostatnú izbu, ktorú zariadili novým nábytkom. Už pred narodením maloletého ponúkli jeho matke, že môže u nich bývať, ona to však bez uvedenia dôvodu neurobila a až tesne

pred pôrodom ju priviezol brat a oni ju odviezli do pôrodnice, starali sa o ňu aj o celú výbavu pre ňu aj pre maloletého. Zakúpili tieto veci po dohode so synom, pretože chceli vypomôcť. Z pôrodnice prišla matka s maloletým k nim a od prvého dňa sa im snažili vytvoriť pohodlie a zabezpečiť maloletému zdravé prostredie. Každý deň pre matku zabezpečovali teplú stravu, matka maloletého používala celý ich rodinný dom, mala kľúče od domu, zabezpečili jej aj väčšie auto, aby bola mobilná s kočíkom. Raz do týždňa jej vytvárali priestor, aby sa mohla spoločensky vyžiť, počas tejto doby zabezpečovali starostlivosť o maloletého a táto prebehla bezproblémovo. Matka každý týždeň odchádzala aj s maloletým od nich najmenej jeden-dvakrát do týždňa do K. na celý deň a vracala sa až večer, čo zdôvodňovala tým, že chodí navštevovať rodičov, aby sa s maloletým pravidelne stýkali. Každý víkend počas piatich mesiacov bývania v ich rodinnom dome chodila do K., vraj navštíviť rodičov, čo ich trápilo, pretože oni ako zamestnaní sa tiež chceli cez víkend potešiť s maloletým, avšak nevyčítali to matke a mrzelo ich, že sa nedokázala s nimi zžiť a často odchádzala, takmer denne, preč po návštevách. Stará matka po návrate z práce každý deň prala a žehlila vnúčikovi oblečenie. Počas piatich mesiacov bývania u nich od syna nežiadali žiadny finančný príspevok na bývanie ani na stravu, plánovali im zrekonštruovať dom po starých rodičoch aby sa osamostatnili. V apríli matka odchádzala do K., pobrala bez ich vedomia po častiach celú výbavičku maloletého ktorú jej zabezpečili, nedala im najavo, že sa plánuje odsťahovať, bez akéhokoľvek vysvetlenia a oznámenia pobrala aj zvyšok vecí a odišla. Maloletý im veľmi chýba a chceli by sa s ním pravidelne stretávať a venovať sa mu po všetkých stránkach ako milujúci starí rodičia.

Matka maloletého navrhla napadnuté uznesenie z dôvodu jeho vecnej správnosti potvrdiť. Uviedla, že keď oznámila otcovi, že očakáva narodenie maloletého, otec si jeho narodenie neželal a ozval sa jej až po troch mesiacoch, dúfala, že zmenil svoj postoj, on však odmietol oznámiť svojim rodičom, že očakáva narodenie dieťaťa a oznámil im to až na konci 6. mesiaca jej tehotenstva. Otcovi rodičia jej ponúkli aby prišla bývať do ich rodinného domu, no otec maloletého o to nestál, zreteľne jej to dal najavo, nechcel aby s ním bývala u jeho rodičov a nijakým spôsobom sa nepodieľal ani na zabezpečení výbavičky pre maloletého. Až tesne pred pôrodom sa matka na naliehanie jeho rodičom nasťahovala k nim, hoci mala a naďalej má v K. zariadenú vlastnú domácnosť v nájomnom byte, v ktorom s ňou otec odmietol bývať, čo zdôvodňoval odobratým vodičským preukazom a tým, že by sa od nej nevedel denne dopravovať do práce do F. Matka s presťahovaním do F. súhlasila len ako s dočasným riešením, nakoľko chcela aby mal maloletý kompletnú rodinu a dúfala, že otec svoj postoj zmení. Počas tehotenstva matky otec udržiaval vzťah s inou ženou. Po pôrode sa vrátila do domu rodičov otca maloletého, spočiatku to vyzeralo, že by to mohlo fungovať, až do času kedy jeho rodičia začali výrazným spôsobom zasahovať do starostlivosti o maloletého, nerešpektovali ich ako rodičov maloletého, maloletého oblekali, kúpali, kupovali mu oblečenie, hygienické potreby a lieky a to bez ohľadu na názor matky a otca a bez ich prítomnosti, čo matku veľmi trápilo, nemohla si materstvo užívať, od otca nedostávala žiadnu podporu, k správaniu jeho rodičov sa odmietol vyjadrovať, nepočúval ju, nechápal a jej názor vôbec nerešpektoval. Otec sa o maloletého takmer vôbec nestaral, nikdy ho neprebaľoval, neoblekal ani nekrmil, hoci ho o to prosila, nečítal mu rozprávku a jeho jedinou aktivitou bola jeho účasť na spoločnom kúpaní, pri ktorom bola prítomná aj matka. To, že spolu s ňou a maloletým navštevoval lekárku nie je možné považovať za starostlivosť o maloletého v pravom slova zmysle, ktorá bola výlučne na matke. Celá táto situácia nakoniec vyvrcholila hádkou medzi matkou a rodičmi otca, pri ktorej bol otec prítomný, ale k ničomu sa nevyjadroval, hoci matku jeho rodičia škaredo, bezdôvodne a hrubo urážali. Vtedy si matka uvedomila, že život bez partnera v cudzom dome, kde nemala žiadne slovo ani vo vzťahu k vlastnému dieťaťu ďalej nie je možný a odišla 3.3.2015 spolu s maloletým do svojho bytu v K.. Napriek tomu však do domu otcových rodičov s maloletým počas víkendov pravidelne chodievala, nakoľko chcela aby si budoval vzťah s otcom a rešpektovala aj vzťah starých rodičov k maloletému, každá návšteva však bola nepríjemná, jeho rodičia s ňou vôbec nekomunikovali, otec maloletého bol celé víkendy pracovne zaneprázdnený, skoro ráno vstával a vracal sa neskoro večer, keď už maloletý spal. Počas poslednej návštevy 25.4.2015 jej otec vybral maloletého z auta, odniesol ho do rodinného domu, kam ju nepustil a maloletého vyniesol až po polhodine uplakaného s tým, aby ho ukludnila, jeho rodičia jej zobrali kľúče od domu, musela im odovzdať auto ktoré jej dali do užívania a jej auto jej vrátili v nepojazdnom stave, otec sa len prizeral, nepovedal ani slovo. Odvtedy ani otec ani jeho rodičia neprejavili ani najmenší záujem o maloletého, preto matku podanie návrhu v predmetnej veci prekvapilo. Otec maloletého vie kde matka s maloletým býva, môže ju kedykoľvek telefonicky kontaktovať a má dokonca aj kľúče od jej bytu, nikdy mu v styku s maloletým nebránila, otec maloletého nenavštevuje ani v súlade s nariadeným predbežným opatrením, o ktorého vydanie sám požiadal, nezaujíma sa o jeho zdravotný stav, matke nezdvíha telefón, na jej SMS neodpovedá, maloletému nič nekupuje, výživné jej posiela v pravidelných termínoch, avšak sumu 50 eur mesačne nie je možné považovať za postačujúcu a nesvedčí o prístupe

rodičia, ktorému na svojom dieťati naozaj záleží. Otec sa teda výlučne na základe vlastného rozhodnutia už 4 mesiace vôbec nestýka s maloletým a s matkou maloletého nekomunikuje, nemá predstavu o starostlivosti o maloleté dieťa, o jeho dennom režime, nemá vytvorený k nemu žiaden citový vzťah a preto matka považuje za nevyhnutné, aby bola pri ich styku osobne prítomná a aby sa tento realizoval vo výchovnom prostredí, v ktorom sa maloletý v súčasnosti nachádza. Matka sa o maloletého riadne stará a jeho záujmy vždy uprednostňuje pred svojimi vlastnými, nikdy ho nenechala u cudzích ľudí a nestrávil bez seba ani 1 deň ani 1 noc. Matka podaný návrh považuje skôr za aktivitu otcových rodičov a nie jeho vlastnú, rovnako tomu bolo aj pri sťahovaní sa do ich rodinného domu, otec sa chce stretávať s maloletým v rodinnom dome jeho rodičov bez jej prítomnosti, pretože v skutočnosti nejde o úpravu styku otca s maloletým ale o úpravu styku maloletého so starými rodičmi, ktorú však zákon neupravuje v rovnakom rozsahu, ako je tomu pri styku dieťaťa s rodičom. Poukázala na nález Ústavného súdu ČR z 19.4.2001 sp. zn. IV. ÚS 695/2000, z ktorého vyplýva, že záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí. Je nemysliteľné, aby bolo 8 - mesačné bábätko len niekoľko hodín bez prítomnosti svojej matky a už vôbec nie niekoľko dní, navyše v cudzom prostredí. Vývin dieťaťa prebieha v určitých štádiách, ktoré je možné ohraničiť aj zodpovedajúcim vekom, čo je všeobecne známe a vedecky dokázané, dieťa vo veku 8 mesiacov potrebuje v tomto štádiu svojho života starostlivosť svojej matky a pocit jej stálej prítomnosti. Matka predložila čestné prehlásenie U. D., K. E., A. W. a O. I. z 23.7.2015, v ktorom menované potvrdili, že otec maloletého nenavštevuje, bývajú v tom istom bytovom dome ako matka a v čase určených návštev matka čaká aj s maloletým s nimi pred bytovkou a nikdy nezaregistrovali návštevu otca ani starých rodičov v čase určených návštev ani v inom čase.

Kolíznym opatrovníkom maloletého odvolací návrh nepodal.

Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 1 a ods. 2 písm. a/ O. s. p. v medziach odvolania celú vec (predbežného opatrenia, pretože tu šlo o konanie vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa a takto i o jedno z konaní zahájiteľných aj bez návrhu - v ktorých konaniach súdy nie sú viazané návrhmi účastníkov vrátane nedostatku viazanosti odvolacích súdov odvolacími návrhmi) a to podľa § 214 ods. 2 O. s. p. bez pojednávania (keďže tu nešlo o rozhodnutie vo veci samej a zároveň ani o žiaden zákonom ustanovený prípad potreby prejednávania takejto veci na pojednávaní odvolacieho súdu), pričom dospel k záveru, že napadnuté uznesenie nemožno považovať z viacerých dôvodov za celkom správne (najmä v dôsledku nie dostatočne úplného posúdenia veci okresným súdom po právnej stránke).

Z obsahu spisu vyplýva, že rodičia maloletého neboli manželia, žili v spoločnej domácnosti v obci F. (v rodinnom dome starých rodičov maloletého z otcovej strany) do jari 2015, kedy sa matka s maloletým odsťahovala do miesta svojho pôvodného bydliska, do nájomného bytu v K.. Otec sa v predmetnom konaní návrhom vo veci samej domáha úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému a návrhom na nariadenie predbežného opatrenia úpravy jeho styku s maloletým, súd prvého stupňa jeho návrhu na nariadenie predbežného opatrenia napadnutým uznesením vyhovel iba čiastočne.

Podľa § 102 ods. 1 vety prvej O. s. p. ak treba po začatí konania dočasne upraviť pomery účastníkov alebo zabezpečiť dôkaz, pretože je obava, že neskôr ho nebude možné vykonať alebo len s veľkými ťažkosťami, súd na návrh neodkladne vydá predbežné opatrenie alebo zabezpečí dôkaz.

Predbežné opatrenie možno vydať pred začatím konania (§ 74 O. s. p.) alebo po začatí konania (§ 102 O. s. p.). V oboch prípadoch je možné ho vydať z dvoch dôvodov. Jedným je dočasná úprava právnych pomerov účastníkov a druhým je zabezpečenie výkonu súdneho rozhodnutia, ak by mal byť ohrozený.

Spoločným znakom oboch typov predbežných opatrení je ich predbežný - dočasný charakter. Znamená to, že sa nimi upravujú pomery účastníkov alebo zabezpečuje výkon rozhodnutia do doby, než súd vydá vo veci konečné rozhodnutie. Predbežné opatrenie musí mať preto vzťah k právnomu vzťahu, ktorý je alebo bude predmetom súdneho konania.

Z dočasného charakteru predbežných opatrení vyplýva, že pred ich nariadením nemusí súd dodržať formálny postup určený na dokazovanie a zisťovať všetky skutočnosti potrebné pre vydanie rozhodnutia vo veci samej. To však neznamená, že súd môže vydať predbežné opatrenie len na základe tvrdení navrhovateľa bez osvedčenia aspoň základných skutočností, ktoré by umožnili prijať záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana a bez osvedčenia nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy.

Podľa § 76 ods. 1 písm. a/ O. s. p. predbežným opatrením môže súd uložiť účastníkovi najmä, aby platil výživné v nevyhnutnej miere, podľa písmena b/ rovnakého ustanovenia tiež, aby odovzdal dieťa do starostlivosti druhého z rodičov alebo do starostlivosti toho, koho označí súd; alebo do striedavej osobnej starostlivosti a napokon podľa písm. f/ tohto ustanovenia, aby niečo vykonal, niečoho sa zdržal alebo niečo znášal.

Podľa § 36 ods. 1 Zák. o rodine (zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších zmien a doplnení) rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

Podľa § 25 ods. 1 Zák. o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo; dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane súčasťou rozhodnutia o rozvode; podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa odseku 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode; to neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť.

Za nesporný bolo treba aj v čase rozhodovania odvolacieho súdu o odvolaní považovať nedostatok spolužitia rodičov maloletého a to nielen v spoločnej domácnosti, ale ani na tej istej adrese, keď polemika o tom, či matka opustila bezdôvodne alebo dôvodne spoločnú domácnosť s otcom, vedenú u jeho rodičov, bola pre účely posudzovania potreby úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému bez právneho významu. Rovnako nesporným bolo, že rodičia dohodu o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému neuzavreli. Úprava výkonu rodičovských práv a povinností aj vo forme rozhodnutia len dočasnej povahy (predchádzajúceho tomu konečnému po vykonanom dokazovaní) je za takejto situácie opodstatnenou.

Súd prvého stupňa si preto základnú otázku potreby úpravy pomerov v tejto veci predbežným opatrením síce vyriešil správne, toto však už bez ďalšieho neplatilo u niektorých následných (súvisiacich) právnych otázok.

Pre rozhodovanie súdu o predbežnej úprave výkonu rodičovských práv a povinností najvýznamnejším bolo, že tu nebolo nič spochybňujúce výchovnú spôsobilosť matky (na čom nič nemenilo ani tvrdenie otca o rovnocennosti jeho výchovnej spôsobilosti, resp. prostredia); nebol ani dôvod pre ústup od toho stanoviska súdu prvého stupňa (vyjadreného nepriamo), podľa ktorého na aktuálnom stave vecí podávajúcim sa z návrhu (teda na spolužití maloletého primárne s jeho matkou) nevznikla potreba niečo meniť.

Súd prvého stupňa však pri svojom rozhodovaní v tejto časti nie celkom dostatočne prispôbil povahu svojho rozhodnutia konkrétnym okolnostiam prípadu (predovšetkým teda stavu v čase jeho rozhodovania, tu por. aj § 154 ods. 1 a § 167 ods. 2 O. s. p.).

Ak tu totiž pred rozhodovaním o návrhu na predbežné opatrenie o úprave styku preukázateľne nedošlo k žiadnej dohode rodičov, vydaniu rozhodnutia súdu či k inej skutočnosti zakladajúcej celkom konkrétny spôsob úpravy výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému, možnosť vydania predbežného opatrenia o úprave styku toho rodiča, ktorý by dieťa nemal mať prevažne v starostlivosti závisí od celkom bezpečného ustálenia osoby toho rodiča, ktorý by mal mať dieťa (čo aj len pre čas do konečného rozhodnutia) vo svojej starostlivosti. Povaha rozhodnutia o tu uvádzanej primárnej otázke (starostlivosti o maloleté dieťa) potom vyplýva a/ z faktického stavu v čase rozhodovania súdu a b/ z akceptovateľnosti pretrvávania takéhoto faktického stavu.

Ak totiž kritériá zmienené už vyššie nasvedčovali opodstatnenosti predbežnej starostlivosti matky (otec by totiž pri záujme na opaku musel byť presvedčený o výchovnej nespôsobilosti matky, resp. o vlastnej schopnosti postarať sa o maloletého podstatne lepšie než matka, nakoľko dôvodom pre destabilizáciu skoršieho výchovného prostredia nie sú len rovnocenné výchovné podmienky druhého rodiča a o preukázanie či aspoň osvedčenie čohokoľvek v tomto smere ani podľa odvolacieho súdu nešlo), vydanie predbežného opatrenia spôsobom predpokladaným v ustanovení § 76 ods. 1 písm. b/ O. s. p. by

prichádzalo do úvahy len vtedy, ak by sa predbežným opatrením malo zabezpečiť odňatie dieťaťa z dispozičnej sféry toho rodiča, ktorý by ho podľa zamýšľanej úpravy v starostlivosti nemal mať (tu matka) a jeho prenesenie do dispozičnej sféry druhého z rodičov (tu otec), resp. inej osoby. O taký prípad však v prejednávanej veci nešlo, pretože maloletý sa už v čase rozhodovania napadnutým uznesením nachádzal (fakticky) v starostlivosti matky (čiže u toho rodiča, u ktorého by aj pri riadení sa vyššie podanými úvahami prinajmenšom do rozhodnutia vo veci samej s výhradou novej zmeny pomerov aj v priebehu takéhoto konania, mal ostať).

Z už uvedených dôvodov a aj pre len dočasnú povahu rozhodovania predbežnými opatreniami tak na jednej strane bolo potrebným vytvorenie právneho podkladu pre ďalšie rozhodnutie požadované návrhom (o styku), na druhej strane ale v tu diskutovanom štádiu konania nebola opodstatnenou úprava osobnej starostlivosti vrátane všetkých atribútov s tým spojených (teda vrátane úpravy zastupovania maloletého a správy jeho majetku spôsobom vlastným až rozhodovaniu vo veci samej).

Odôvodnenou i v tejto veci bola preto len právna konzervácia aktuálneho faktického stavu vyjadriteľná tak, že sa maloletý predbežne ponechá v starostlivosti matky a to bol prvý dôvod, pre ktorý odvolací súd podľa § 220 O. s. p. napadnuté uznesenie zmenil.

Odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa nepovažoval za potrebné predbežne upraviť vyživovaciu povinnosť otca k maloletému, keď takúto predbežnú úpravu nenavrholi ani rodičia maloletého a podľa ich zhodných tvrdení otec platí výživné na maloletého dobrovoľne vo výške 50 eur mesačne, keď ani odvolací súd nepovažoval za odôvodnené predbežné určovanie výživného vo vyššej sume (50 eur mesačne je dnes nie až tak zanedbateľne viac než to, čo má na mysli § 62 ods. 3 Zák. o rodine v spojitosti s príslušnými ustanoveniami zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v platnom a účinnom znení).

Do úpravy výkonu rodičovských práv a povinností patrí aj úprava styku s dieťaťom (§ 36 ods. 1, § 25 Zákona o rodine). Úprava styku vo veci samej bude vychádzať z dostatočne zistených skutkových i odborných podkladov, ktoré dajú najoptimálnejšiu odpoveď na otázku kedy, kde, v akom rozsahu a akým spôsobom sa bude styk otca s maloletým ďalej realizovať.

Z obsahu spisu vyplýva, že styk otca s maloletým sa od odchodu matky s maloletým zo spoločnej domácnosti s otcom až do vydania napadnutého uznesenia nevykonával, otec tvrdí, že pre jeho znemožnenie zo strany matky (neuviedol však ani kedy a ani akým spôsobom mala matka styk znemožniť), matka tvrdí že pre nezáujem zo strany otca a že styk sa nerealizuje ani po vydaní napadnutého uznesenia pre nezáujem otca. Medzi rodičmi je však podľa ich vyjadrení zhoda v otázke, že styk otca s maloletým je nespochybniteľným právom ako maloletého, tak i otca, sporným medzi rodičmi je len konkrétne riešenie úpravy styku, t. j. jeho rozsah a otázka či je potrebná prítomnosť matky pri realizácii styku otca s maloletým.

V konaní o nariadenie predbežného opatrenia, ktoré je svojím obsahom a formou konaním skráteným, kde súd vychádza len zo skutočností, ktoré sú osvedčené (pravdepodobné), nie je možné prijať konečný záver o otázke, ktorá si pre vyriešenie vyžaduje vykonanie potrebného komplexného dokazovania. V predmetnej veci sa otec návrhom na nariadenie predbežného opatrenia domáhal úpravy jeho styku s maloletým v rozsahu dvoch víkendových dní v parnom kalendárnom týždni bez prítomnosti matky.

Odvolací súd má za to, že je to práve a len styk, ktorý rodičovi nemajúcemu dieťa v starostlivosti zabezpečuje podiel na výchove dieťaťa, pričom na vylúčenie ho z takéhoto výchovného pôsobenia musia byť naozaj závažné dôvody a zverovať takéto rozhodnutie až konečnému rozhodnutiu môže zvlášť pri náležite eskalovanom konflikte rodičov dieťaťa spôsobiť nežiadúci následok v podobe odcudzenia sa dieťaťa a jedného jeho rodiča (a to tým skôr, ak bydliská rodičov sú vo väčšej vzdialenosti, ako tomu má byť aj v prejednávanej veci a otázka styku maloletého dieťaťa tak môže nabráť na význame ešte viac). Nebol tu dôvod spochybňovať právo otca na styk s maloletým, avšak jeho úprava v rozsahu navrhovanom otcom a prípadná neprítomnosť matky pri styku nie je osvedčená natoľko, aby bolo možné návrhu v tomto smere vyhovieť. V tomto štádiu konania nie sú práva na rozšírenie styku (oproti styku určenému napadnutým uznesením) osvedčené natoľko, aby ich bolo možné upraviť podľa návrhu otca. Do istej miery menší rozsah styku (v rámci dní na to určených) považoval aj odvolací súd za opodstatnený pre relatívne útlejší vek maloletého (dnes vo veku necelých 9 mesiacov), keďže maloletý

je výrazne naviazaný na svoju matku a dlhší styk (v rozsahu navrhovanom otcom) by nemohol v čase rozhodovania zabezpečiť riadny a bezproblémový vývin maloletého, na druhej strane však bolo treba rešpektovať aj vyššie uvedenú konštrukciu práva rodiča nemajúceho dieťa v osobnej starostlivosti (tu otca) na styk, pri ktorej 1. je povinnosťou rodiča majúceho dieťa v osobnej starostlivosti (ktorým rodičom je v tomto prípade matka) kultivovať aj stav povedomia dieťaťa o jeho druhom rodičovi a pri ktorej 2. riadne uplatňovanie práva takéhoto druhého rodiča na styk s dieťaťom (a i náležité výchovné pôsobenie tohto rodiča na dieťa) sa môže realizovať len vtedy, ak výkonu tohto práva bude stavaných do cesty čo najmenej obmedzení. Odvolací súd považoval za predčasné uvažovať o tak širokej úprave styku, aká sa požadovala návrhom, resp. neskôr i odvolaním otca, pretože v prípade dieťaťa takto útleho veku, bolo treba predbežne usudzovať na nevhodnosť okamžitej úpravy styku na celé tzv. víkendové dni či dokonca víkendy (okolnosť silnej citovej väzby dieťaťa na matku a rizík plynúcich z prípadného predčasného a dlhšie trvajúceho odlúčenia oboch takých osôb), na druhej strane však práve okolnosť kratšieho obdobia len troch hodín vyhradeného na styk dieťaťa s otcom bola dôvodom, ktorý podľa názoru odvolacieho viedol k potrebe vyššej frekvencie styku (ktorý tak bolo účelné upraviť na každú - nielen párnú sobotu), čo aj za danej situácie v rozsahu už zmienených troch hodín denne (potrebných na to, aby otec odstránil nedostatky vytykané mu zo strany matky a aby začal dieťaťu postupne rozširovať obzory z toho pohľadu, ktorý sám považuje za nevyhnutný a to prípadne i za súčinnosti svojich príbuzných). Za týmto účelom pritom aj odvolací súd považoval za potrebné, aby matka bola prítomná pri výkone takéhoto práva styku otca s maloletým, tu však bolo treba vymedziť jej prítomnosť takým spôsobom, aby bola vymedzená ako právo matky a nie jej povinnosť (rodič majúci dieťa v osobnej starostlivosti má totiž práve obdobie styku druhého rodiča s dieťaťom na to, aby sa mohol prípadne venovať i iným činnostiam než „dohľadu“ nad výchovou dieťaťa druhým rodičom a ustanovenie povinnosti na prítomnosť pri styku by bolo obmedzením jeho práv). Odvolací súd pritom nepovažoval za potrebné ustanovovať ani miesto výkonu styku, pretože napriek navrhovanej alternatíve, podľa ktorej by sa tak malo diať v mieste bydliska otca, podľa názoru odvolacieho súdu takáto úprava nie je nevyhnutnou, pretože osobou, ktorá určuje kde a akým spôsobom sa výkon práva styku bude realizovať je osoba z tohto rozhodnutia oprávnená, tzn. v tomto prípade otec dieťaťa a okrem toho je v súlade s riadnym vývinom dieťaťa, aby sa mu rozširovali duševné obzory, aby poznávalo niečo nové a v tomto smere viazanie dieťaťa len na bydlisko jeho matky, resp. na bydlisko jeho otca je do značnej miery zužujúcim a tomuto účelu by odporovalo. Ak potom bolo potrebné, aby boli i správne vymedzené povinnosti oboch rodičov pri výkone práva otca (bolo treba ustanoviť povinnosť matky dieťa odovzdať a miesto kde sa tak stane a na druhej strane aj povinnosť otca dieťa vrátiť, aby tak bolo možné pristúpiť aj k prípadnej exekúcii rozhodnutia pokiaľ by neboli povinnosti ním uložené plnené dobrovoľne), odvolací súd podľa § 220 O. s. p. uznesenie súdu prvého stupňa zmenil spôsobom uvedeným vo výroku tohto svojho uznesenia.

O trovách konania potom odvolací súd (obdobne ako pred ním už súd prvého stupňa) nerozhodoval, nakoľko tu okrem zásadnej možnosti rozhodovania o trovách predbežného opatrenia až v rámci rozhodnutia o veci (§ 145 O. s. p.) šlo o konanie zahájiteľné aj bez návrhu, v ktorom právo na náhradu trov konania účastníkov nevzniká zo zákona (podľa bezvýnimočného pravidla zakotveného v ustanovení § 146 ods. 1 písm. a/ O. s. p.). Súd prvého stupňa ani odvolací súd by preto nemohol o takejto otázke rozhodnúť inak než prevzatím zákonnej úpravy, takže by tu o rozhodovanie ani nešlo (tým je len výber medzi aspoň dvoma do úvahy prichádzajúcimi možnosťami) a preto takúto zdanlivú nezvyčajnosť (nerozhodovanie o trovách) postačovalo vysvetliť len v odôvodnení rozhodnutia (ako to práve teraz urobil i tunajší súd).

K prijatiu tohto uznesenia došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednomyseľne (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.